

פרוטוקול מס' 55/ג'

מישיבת ועדת הכספים
ירושלים, יום ב', י"א באדר תשי"ח - 3.3.1958, שעה 11.00.

רשמה ט.י.

- ג כ ח ו :
- י. גורי - היו"ר
 - י. אפרתי
 - א. בהיר
 - י. בדר
 - ש. דיין
 - א. ההצפלה
 - ט. חזני
 - א. כהן
 - נ. לוי
 - ש. לורנץ
 - י. ספיר
 - ז. סוזניב
 - ז. צור
 - ט. קלמר
 - ח. רובין

ש. בזק - מזכיר הוועדה

- מוזמנים :
- ד"ר ג. קיטרון - משרד המשפטים
 - מר י. וינר - משרד האוצר
 - ד"ר ש. גוטליב - משרד האוצר
 - מר י. קפלן - משרד האוצר
 - מר ש. דניאלי - משרד האוצר
 - מר ב. תורן - משרד האוצר
 - מר גליקמן - משרד המסחר והתעשייה
 - ד"ר י. יפה - משרד המסחר והתעשייה
 - קר א. הירשברג - משרד המסחר והתעשייה

סדר-היום : תקציב משרד המסחר והתעשייה לשנת 1958/59

היו"ר י. גורי : אני פותח את הישיבה.

נשאלו אתמול כמה שאלות בקשר לסובסידיות ולדברי ההסבר שניתנו בקשר לסובסידיות. מר גליקמן אמר לי שהוא רוצה להסתייע בעזרת אנשי האוצר אשר חיברו את דברי ההסבר והדברים יותר נהירים להם. נשמע מהם ביאורים.

י. בדר : לפני כן אני רוצה להציג שאלה: מה בעצם ענין רוגוזין, מה היה ומה קרה?

היו"ר י. גורי : הענקות להוזלת מצרכים ושירותים חיוניים. בעצם הברוטו שלהם הוא 61 מיליון לירות; הנטו הוא 38.5 מיליון לירות. מסתבר שההפרש בין 22.7 מיליון לירות מתחלק לשניים: חלקו, 12 מיליון, מתכסה מקרן השוואה לחקלאות, וחלקו - 10.7 מיליון - מתכסה מקרן השוואה למזון וחשבון מסחרי, דבר שהוא

בקשר לשמנים - הפרדגו את חשבון השמנים.

יש שמנים שעליהם אנחנו מפסידים, אלה השמנים שמעובדים מזרעים מקומיים, כותנה ובוטנים. מצד שני השמן שמעובד מזרעי סויה נותן הכנסה. את צד ההכנסה הכנסנו בסעיף הזה, 2 מיליון לירות, ובצד ההוצאה - 1.2 מיליון לירות. הסובסידיה הזאת מתכסה על-ידי הכנסות מסויה. כותנה ובוטנים הם יותר יקרים מהמסוצע, אז הכותנה והבוטנים מופיעים בצד ההכנסה, סויה - בצד ההוצאה.

קרן השוואה, להבדיל מחשבון מסחרי, זה באותם המקרים שהיבוא הוא פרטי. אולם היות ומחזק מחיר קבוע בארץ ויש תנודות של מחירים בחוץ-לארץ, ההפרש בין המחיר בחוץ-לארץ ובין המחיר שנקבע בארץ הוא קרן השוואה של המחירים. לפעמים קרן השוואה מראה על הכנסה, לפעמים היא מראה על הוצאה. זה משתנה משנה לשנה, וזה בע עם המחירים בשוק העולמי ובמידה שחלים שינויים במחירים המקומיים של התוצרת. זהו הסכום של 700 אלף לירות.

השמנים והחמאה זה ברוטו.

י. ספיר:

מהי הטבלה המופיעה בעמוד 510 של דברי ההסבר? יש טבלה, ואינני רואה את הקשר

בינה ובין כל התמונה.

ד"ר ש. גוטליב:

אלו הן קרנות השוואה של החקלאות. יש הכנסות ברוטו 3.3 מיליון לירות, הוצאות - 640 אלף לירות, ועודף של 2.6 מיליון לירות בקרנות השוואה. זה לא ניתן ל-1957/58, כי עוד אין לנו המספרים. אפשר היה לתת אומדן ל-8 או 9 חודשים.

י. ספיר:

כל המספרים המופיעים פה הם מספרים ברוטו.

ד"ר ש. גוטליב:

כל הסעיפים הם ברוטו, מלבד סעיף אחד, 700 אלף לירות, זה סכום נטו.

הי"ד י. גורני:

אילו רצינו לעשות את הרשימה בחתך של נטו, לא באופן כללי, אלא כפי שזה מחולק בסעיפים שונים, האם אפשר לעשות זאת?

ד"ר ש. גוטליב:

אפשר לעשות זאת, נעביר אליכם רשימה.

הי"ד י. גורני:

על-ידי כך שאתה נותן את הסובסידיה הזו, גם הסכום בכלל קטן עד 38.5 מיליון לירות והל חלק מההוצאה גם כן קטן. יש פה 61.2 מיליון לירות ברוטו. בתקציב מופיע סכום של 38.5 מיליון. אז יש 22.7 מיליון סובסידיות שמקטינים את התקציב ונותנים אותו נטו. עכשיו, הסכום הזה של 22.7 מיליון לירות מתחלק לפי איזה שהם סעיפים, אין הוא ניתן באופן גלובלי כללי. הוא מתחלק לפי כל השטח הזה של סעיפים שונים. יכול להיות שיש סעיפים שאינם מקבלים, אבל יש גם חלק שנהנה מסובסידיות. אני רוצה לראות את התמונה בשני חתכים, הברוטו והנטו ומהו ההפרש.

ד"ר ש. גוטליב:

צריכים להפריד בין שני דברים: בין החשבון הממשי של הקופה ובין החלוקה הכלכלית-הענפית. מבחינה קופתית אין סעיפי הכנסה 22.5 מיליון מחולקים לפי סעיפי הוצאה. מבחינה כלכלית אפשר לעשות כמובן חשבון כזה, למשל האם נטו משק השמנים מקבל סובסידיה או לא; האם הלול נותן סובסידיה או מקבל סובסידיה; האם החקלאות בכללותה מקבלת סובסידיה או נותנת סובסידיה.

י. ספיר:

בדף 509 יש פירוט של 12 מיליון לירות. נאמר שם שמגדעיני מספוא יש הכנסה של

6.5 מיליון לירות, זאת אומרת שהממשלה מרוויחה 6.5 מיליון לירות. בתוך הסובסידיות שמופיעות שם, אין סובסידיות למספוא, יש סובסידיות לביצים וחלב. זוהי הכנסה מסוג מסויים של מצרך שהביאו אותו וההוצאה היא לסוג אחר.

הסובסידיה לכותנה, האם אתה חושב אותה

לסובסידיה לחקלאי או סובסידיה לצרכן?

ד"ר ש. גומלין :

סובסידיה לתוצאת חקלאית.

את הרשימה אפשר לקבל, נכין אותה.

רצייתי להסביר ממה בנוי הסכום של 12 מיליון לירות, המופיע בעמוד 509, קרן השוואה לחקלאות. אתעכב על שני הסעיפים החשובים, גרעיני מספוא שבאן ההכנסה גדלה בהשוואה לשנים קודמות, בעיקר עם התגברות קצב יבוא המספוא מחוץ-לארץ, שהיה בו צורך עקב התחבאת הלול והתחבאת משקים הדורשים מספוא. על-ידי הגידול ביבוא המספוא תהיה גם הגדלה בהכנסה. אין זה כל כך ענין של הפרש מחירים שנוצר. המחיר של המספוא בשוק המקומי הוא 180 לירות הטובה. המחיר קומט הוא היום 130 לירות.

הסעיף החשוב השני, 4 מיליון לירות, הוא לקמה-בשר וקמה-דגים. הוא נובע מההיטל שהוטל עכשיו על יבוא חלבונים, כאשר העלינו את מחיר החלבונים מ-430 לירות הטון ל-600 לירות הטון. התחולה של זה היא ט-1 למארס.

צוסיף לכך, כפי שהסברתי קודם, קרנות השוואה הן ברוטו. עכשיו תהיה כל ההכנסה 4 מיליון לירות. אבל מזה נצטרך להחזיר ללולני ההסכם, זאת אומרת לאותם הלולנים הכלולים בהסכם הלול, כמחצית מהסכום הזה, כלומר 2 מיליון לירות. זה מופיע בתקציב הסעיף הוולת חלבון ללולנים. אותם הלולנים שמיצאים ביצים יקבלו חזרה 2 מיליון לירות. זה חשבון הגטו של החלבונים.

שאר הסעיפים הם באמת קרנות השוואה שנקבעים משינויים בהיקף היבוא, קצת שינויים במחירים העולמיים. האוסדצים הם באופן יחסי קטנים ולא אתעכב עליהם.

י. ספיר :

אתה אומר שמגרעיני מספוא יש הכנסה של 6.5 מיליון לירות. אני חושב שזה יכול להוות 7 מיליון לירות. זה יכול להיות מיועד למשק החלב באופן תיאודטי. אם במשק הלול יש לך נימוק, שהיות ויש חלק לולנים שקשורים בהנחת זלחם אתה יכול לתת, אין הדבר כך לגבי חלב שהוא חופשי. בחלב אין לך הסכם על כמויות. יש מחיר קבוע לחלב. היום אתה לוקח 6.5 מיליון לירות ממשק החלב, או 5 או 4.5 מיליון. אני מחזיר לחלב 8 מיליון לירות. מכאן שאלה לגבי כל הסעיפים שאני מחלק. בקטע הראשון של תמיכות במוצרי מזון אני יכול להניח שכל סכום שמופיע כאן הוא בפיקוח מלא לצרכן. היטתה - הוא משלם עבור הלחם. כל סובסידיה הניתנת לחיטה כלולה במחיר הלחם. אף צרכן אחד אינו משלם גרוש אחד יותר כדי שמישהו אחר ירוויח מזה. אותו הדיון עלול להיות באורז ופילה. אבקת חלב, אינני יודע לאן זה הולך, אבל גבינה הולכת ישר לצרכן.

פה כבר מתחיל דבר אחר. אם אני לוקח סכומה ובוטנים, זה מתאזן על-ידי סויה.

כשאני הולך להבטיח מחירי ירקות, מתעוררת שאלה כדין השאלה שאני מעורר לגבי חלב, שמצד אחד אתה מייקר ומצד שני נותן סובסידיה. באיזה מידה כל הסובסידיות האלה ניתנות לפי שיטה או מספר או מדר, והן מיועדות לפי מטרתן להקטין את המחיר לצרכן.

כל השיטה של ביצים וירקות ומחירים שונים אינה ניתנת לביקורת כזו, שאם אני מקציב בתקציב 17.5 מיליון לירות, ברור לי שהצרכן יקבל 17.5 מיליון לירות. הנסיבות הן כאלה שמחצית מזה אינה מגיעה לצרכן.

כל שאר הסעיפים מסתכמים ב-25 מיליון לירות, הניתנים כסובסידיות בלי שיש לנו הבטחון המוחלט שהציבור מקבל את זה. ועל כך הייתי רוצה לקבל תיאור נכון על המכניקה של נתינת הסובסידיות האלו, כדי שנוכל להשתכנע שהכל הולך לצרכן.

התפרסם בזמן האחרון הרבה מאד על ענין העגבניות, שהסובסידיה העצומה שניתנה, יצרה מחירים יותר גבוהים.

יש בזה משהו הגיוני. האם ניתנה תשומת לב לעובדה הזו?

העגבניות התייקרו בזמן שהפסיקו את הסובסידיות.

ד"ר י. גורי:

לא.

י. ספיר:

בקשר לגרעיני הספוא, גם בהסכם הלול וגם במחיר החלב, המחיר נקבע ל-180

ד"ר ש. גוטליב:

לירות, כך שבמידה ויש הכנסה מגרעיני ספוא במחיר של 180 לירות, אין זה משפיע על החלב או הביצים, כי בהסכם הביצים נקבע המחיר ל-180 לירות.

הנימוק הוא כדי להגן ולעודד על הייצור

המקומי של הספוא. אנחנו צורכים בערך 250 אלף טון ספוא, ומתוך זה כ-120 אלף טון באים מתוצרת מקומית. מחיר התוצרת המקומית הוא 180 לירות הטרון.

המחיר הזה הוא מחיר שבפחות ממנו לא כדאי יהיה לגדל גרעינים.

י. ספיר:

נכון.

ד"ר ש. גוטליב:

אם

במוצר תעשייתי קורה דבר פשוט. יש מספיק

תוצרת מקומית ויש תוצרת יבוא מאותו סוג, היבואן מקבל פרמיה על מה שהוא מייבא. גם בתעשייה, אם למשל לא נטיל מכס מגן על תעשייה מקומית מסויימת, אז או שהיא לא תייצר, או שאם היא תייצר והקמיות תהיינה כאלה שהשוק יקבע להן את המחיר שיאפשר לתעשייה המקומית לייצר - מי שייבא את המוצר ייהנה מהרווח העודף. אותו הדבר קיים גם בחקלאות. אם לא נטיל את ההיטל ונתן יבוא חופשי של ספוא, בוודאי שלא נוכל עוד לגדל ספוא. אבל אם אנחנו מקבילים את כמות הספוא בהתחשב עם כך שיש גם ספוא מקומי, המחיר בשוק הטבעי הוא בערך 180 לירות, את הפרש הזה אנחנו גובים.

אשר למוצרים אחרים שיש עליהם סובסידיות, יש צו מחירים. שאלתי קודם לגבי החלב, שלא ברור אם החלב זו סובסידיה לחקלאי או סובסידיה לצרכן. זה מחקר שדורש בדיקה של תנאי הביקוש והיצע, שבאופן תיאורטי קל להסביר זאת, אבל באופן אמפירי קשה לבדוק זאת. במצב של היעדר נדמה לי שמרבית הסובסידיה היא לצרכן.

מהי הטכניקה של חלוקת הסובסידיות?

י. ספיר:

לגבי ירקות ופירות - אנחנו משלמים את

ד"ר י. יפה:

הסובסידיה למשווק. המשווק מנהל ספרים, יש לו דפי מכירה, ולפי דפי המכירה משלמים את הסובסידיה. אתה התייחסת למקרים הרבים של הפקעת מחירים. הפקעת מחירים ישנה אצל סיטונאים וקמעונאים מסויימים, אולם אין זו שאלה של פיקוח. יש כאן עניין של רמת מחירים, על-ידי זה שאם בותנים סובסידיה גבוהה והמחיר נקבע ברמה גבוהה, הביקוש גדל באופן מלאכותי. אם בדצמבר מחיר העגבניות הוא 20 גרוש מסייבות מסויימות, אז הביקוש לעגבניות בחודש זה הוא יותר גדול מאשר יכול היה להיות לנלא הסובסידיה. אז יותר צרכנים רצים אחרי העגבניות מאשר יש תוצרת, וזה מביא להפקעת מחירים. לכן חלק מהסובסידיה אינו משיג את מטרתו הצפויה. אולם הסיבות למדיניות הזאת הן כה חשובות שצריכים להתעלם מהתופעות האלה.

יש להבדיל בין שני המקרים, בין 17.5 מיליון לירות ועד 17.5 מיליון לירות. אפשר לוותר

ד"ר ש. גוטליב:

שבקבוצה של הסובסידיות האלה אין כמעט לדבר על הפקעת מחירים, הכל מגיע לתעודתו. ישנם מקרים שבהם אנחנו לא יכולים לבדוק באמת איך זה נכנס לחישוב ואם זה מגיע לצרכן, אבל הזבלים, למשל, הם סובסידיה לייצרן החקלאי. הסיבה לסובסידיה הזו היא שאנחנו רוצים לעודד את השימוש בזבלים במדינה. אנחנו חושבים שעל-ידי כך יהיה מחיר גמון או לפחות מחיר לפי 1.80 לירה הדולר, נגביר את השימוש ועל-ידי כך נגביר את היבולים. זה יביא ברכה למשק כולו. היות ואנחנו איננו מסוגלים לייצר את כל הזבלים

במחירים עלומים. באופן זמני, עד שהזבלים ייכנס לשימוש ויחדרו לבל פיינות החקלאות, אנחנו תומכים במחיר הזה. כאן אין צורך וסיבה לבדוק את החישוב.

י. ספיר:

3 מיליון הלידות האלה של זבלים חיטויים לחקלאות לא הובאו בחשבון, כשם שאתה מביא בחשבון לגבי ביצים או מספוא. זה לא זה בא בחשבון של קולקולציה.

ד"ר ש. גוטליב:

זה לא הובא בחשבון של קולקולציה לגבי הצרכן, כי הזבלים האלה יש להם עשרות שימושים.

י. ספיר:

פרי-הדר מקבל את הסובסידיה הזו כמו זבלים ומספוא?

ד"ר ש. גוטליב:

כן.

אלו הן הסובסידיות עד הנקודה הזו של מחירים שונים.

עכשיו, במחירים השונים, ברוב המקרים, כמו בן שאפשר להצביע כאן על עגבניות שהיה פה גורם החום. אמנם עם הסובסידיה, חלק גדול של הצרכנים קיבלו את העגבניות במחיר הרשמי, חלק קיבלו אותם לא במחיר הרשמי. עם ביטול הסובסידיה היתה קצת ירידה, משום שהיה מקרה של מזג אוויר טוב, הבשלה טובה של עגבניות, ואולי גם מתוך תקווה לא נכונה של החקלאים שחשבו שעם ביטול הסובסידיות המחירים יעלו. לכן שלחו הרבה סחורות. אבל באופן כללי, אם אתה לוקח את הבטחת המחירים, החלק המכריע של הסובסידיות האלה מגיע לצרכן.

י. ספיר:

אינך צריך להתעלם מגורם חשוב אחר: אם אתה מפרז - אתה מחטיא את המטרה, כמו בקביעת מינימום לירקות. כל החכמה היא לקבוע מחיר שיכול לשמש רגולטור. איתו הדבר גם בקביעת סובסידיה לירקות מסויימות.

ד"ר ש. גוטליב:

בכך. יעילותה של הסובסידיה בחלב או בשו או מצרכים אחרים או בקביעותה ובהמשכיותה. בירקות אחרים, אם אתה ממשיך בסובסידיה זמן רב, זה מאבד את התועלת. אי אפשר להחזיק עגבניות יותר מדי זמן בסובסידיה. זה מוצר שבו מוכרחים לתת את הסובסידיה רק באותה תקופה שהיא אפקטיבית.

ש. כהן:

מה בדבר מה שהתפרסם בעתונות?

ד"ר ש. גוטליב:

ההסתדרות דורשת שלא תינתן סובסידיה ליום, אלא שתניתן סובסידיה שבאופן קבוע תהיה רמת המחירים יציבה. אין זה שולל את העובדה שלמשל ביוני, יולי ואוגוסט יש עגבניות בעונה, אז הן יכולות להיות בסובסידיה. אחר כך יש מוצר אחר שנבנס אז לסובסידיה ומחיר קבוע. הדרישה היא שרמת המחירים הממוצעת של הירקות תהיה פחות או יותר קבועה במשך השנה.

מ. קלמר:

ד"ר יפה הפסיק בנקודה מסויימת: אמנם נותנים סובסידיה, אבל סיטונאים וקמעונאים מסויימים מנצלים אותה. זאת אומרת בעצם הסובסידיה אינה נכנסת לכיסו של הצרכן, אלא נהנים ממנה הקמעונאים והסיטונאים. אני מביין שאין פיקוח אבל בכל זאת הייתי רוצה לדעת מה עושה המשרד כדי שהתופעה הזאת לא תישנה מדי שנה בשנה. יש למצוא דרך, שאם הממשלה מוציאה כספים כל כך רבים כדי לשמור על הצרכן, שהם ילכו לצרכן. כולם יודעים שאין הצרכן נהנה מהסובסידיות האלו, אלא מישהו אחר. האם נעשה משהו בתוך המשרד על-מנת לחסל את התופעה הזו?

ד"ר י. יפה:

נעשות פעולות שוטפות, יש עשרות משפטים בכל חודש, פעולות אדמיניסטרטיביות, סגירת חנות, שלילת רשיון וכו'. אחר כך יש הסדרים בתהליך השיוק. איש אינו רוצה להרבות בקיצונים, אבל כאשר המצרך מתחיל להיות בצמצום, המפקח

במחוז מקציב לכל קמעונאי כמות מסויימת. עכשיו עושים זאת לגבי פרי-הזר. יש קצת צמצום, ולכן מקציבים לכל קמעונאי כמות מסויימת של פרי-הזר. עוקבים אחרי הקמעונאי הזה, שולחים חוליות-פיקוח. זה נותן אפשרות להגביר את הפיקוח, אולם אי אפשר לשלוט על הכל.

ברצוני לומר לחבר הכנסת ספיר שלא כל 17 המיליון הולכים לאיבוד. ישנם מצרכים שבעונה שלהם כמעט כל הסובסידיה משיגה את מסרתה. היה סכום של 4 מיליון לירות רק על תפוחי-אדמה. אי אפשר לומר שכל 4 מיליון הלירות הגיעו למסרתם. נוסף לזה יש דיון עם הגורמים הנוגעים בדבר, לשנות את חישוב מחירי הירקות במדד, לעשות את זה עונתי ולא שנתי. הבעיה היא קשה והדיון נמשך יותר מדי זמן. אולם יש כבר תזוזה.

ש. דיין: מאחר שברור לכל שהתמיכות הן לצרכנים ולא לחקלאים, אני מציע במקום שנאמר פה תמיכות במוצרים חקלאיים, להוסיף מלה "לצרכנים".

ד"ר ש. גוטליב: בכוונה כתבנו פה תמיכות למוצרים חקלאיים ולא תמיכות בחקלאות. לסובסידיה לזבלים אין שום קשר עם האינדוסטרי. זה בשביל שיהיה יותר יעיל להשתמש בזבל מאשר בלי זבל.

בקשר לחלב, אני משוכנע שהיום הסובסידיה היא סובסידיה לצרכן. היות ואף סטטיסטיקאי אינו יכול לקבל על עצמו לומר באחריות שזוהי סובסידיה רק לצרכן או רק לייצרן, ואין כאן קומבינציה של השניים, לכאן קראנו לזה בשם בייטרלי שיכול להיות בשני הכימונים.

גם בדיג, הסובסידיה לדיג היא סובסידיה לדייגים ולא לצרכני הדיג בארץ.

ש. דיין: אינני מקבל את התשובה הזו, ואני מבקש לדעת מתי נקיים על כך דיון.

מה שאתה מציע יהיה בשלב יותר מאוחר. הינדל י. גור:

מר גליקמן: חבר הכנסת סוזיב ביקש אתמול שאמסור לו איזה סכום הקצבנו מתקציב הפיתוח לסופר-מרקט. הקצבנו סכום של 140 אלף לירות מתקציב הפיתוח, וזאת ליחידה אחת. התחייבנו לתת לשתי יחידות, אבל כרגע הקצבנו רק ליחידה אחת. זה עובר דרך חברת "רסקו".

חבר הכנסת אפרתי שאל בקשר לייצור החיטה - ענינו על כך אתמול.

חבר הכנסת רובין שאל בקשר לציוד מהשילומים. הציוד הזה נכנס לתקציב הפיתוח שלנו. נשאלת השאלה איך נבדקת החיוביות של הציוד הזה. רובין הצדיקה בעשית על-ידי המומחים שלנו במשרד. שמים לב בעיקר אם זני תעשייה של יצוא, תעשייה שיכולה לחסוך יבוא, תעשייה במובן הבטחוני. אלה הם שלושת הנתונים שאנחנו שוקלים. ברור ששוקלים גם אם יש כבר ציוד מספיק בשביל התפוקה הדרושה בענין זה.

נשאלה שאלה מהי הכוונה שבתקציב הזה יש חלוקה לציוד שילומים והשקעות אחרות. השקעות אחרות זה בקשר לבנין או לציוד שלא בא מהשילומים, שאנחנו משלמים במזומנים מהתקציב.

מהו ההון העצמי שנדרש מהמשקיע? זה מחולק לפי אזורים. יש אזורים הפיתוח העיקריים, אם זה מדרום לבאר-שבע - אנחנו נותנים 75% מההשקעה במפעל, הן של הציוד והן של הבנין והרכבת הציוד; באזור ב' אנחנו נותנים 65% מההשקעה, זה צפת; באזורים אחרים אנחנו נותנים עד 50% מההשקעה. ירושלים, שהיא אזור מיוחד, אנחנו נותנים 65%.

בשאלה שאלה מה הם הבטחויות שאנחנו מקבלים בעת ההלוואות. בדלואות האלו עוברות דרך הבנקים, אנו מוסרים את הכסף לבנקים ויש לנו ערבות בנקאית על כל הסכומים האלה. יש מקרים שצצים מן הכלל של מפעלים שאנחנו חושבים אותם לחיוניים, ובעל המפעל אינו יכול לקבל את הערבות על כל מאת האחוזים, אז במקרים מסויימים נמסלד משתתפת בסיכון.

האם לא היו מקרים שבנק אמר שאין לו בטחויות מספיקים, ובגלל זה מפעלים לא

מ. קלמר :

המקרה?

עד כמה שידוע לי - אין מקרים כאלה.

מ. גליקסון :

חבר הכנסת רובין שאל על ענף המתכת. הוא לענף זה 10.2 מיליון לירות, נראה לי שאם שהסכים הוא צווע. הקצבון שאין זה סכים צנוע.

לצרכי מפעל פלדה זה מעט.

מ. גליקסון :

אנחנו מבססים את הסכומים לפי הדרישות.

מ. גליקסון :

בשאלתי האם אין כבר סטורציה בתעשיית הפלסטיקה. יש מוצרים שבהם יש כבר סטורציה, אולם יש מוצרים שעוד אין. זוגה בכלל תעשייה שהולכת ומתפתחת ותופסת מקומם של מוצרים אחרים.

האם זה נכון שכתוצאה מההיטלים עלו מחירי הפלסטיקה?

מ. קלמר :

לעת עתה לא הוטלו היטלים. הפכס של 30% עוד לא הוטל. המחירים הם יציבים.

מ. גליקסון :

האם יש יצוא של מוצרי פלסטיקה ובאיזה סכום?

מ. קלמר :

יש יצוא של מוצרי פלסטיקה, והסכום זה עתה הוא 280 אלף דולר.

מ. גליקסון :

שאלו לפי מה בעשה חישוב התקציב? בכללנו זה בעשה על פי בקשות שהוגשו אלינו על ידי היטלים שאנחנו מטפלים נדם, יש הערכה של המשרד בענין זה.

אלו הן חברות היצוא? חברות שהממשלה משתתפת בהן או שהן כולן חברות ממשלתיות הן: החברה הישראלית לתערוכות וייצורים, זו חברה שמשתתפים בה הממשלה, הסוכנות היהודית, התאחדות בעלי התעשייה, חברת העובדים ולשכת המסחר. הון המניות של החברה הוא 50 אלף לירות.

יש החברה הישראלית ליצוא ונאמנות בע"מ. זוהי חברה שכולה ממשלתית. מטרת החברה היא לטפל בתעשיינים הקטנים שאינם יכולים לעשות זאת בעצמם ויבעלי המלאכה. הון החברה הוא 500 אלף לירות. בשנת 1957/58 שולמו 300 אלף לירות, ובתקציב השנה הבאה כללנו עוד 200 אלף לירות. החברה פועלת רק 4-5 חודשים.

האם הוצאות החברה מתכסות מהיצוא או שזה תקציב שלנו?

מ. קלמר :

זו חברה בפני עצמה. הממשלה הקציבה לה סכומים אלה עד שהיא תיכנס למסלול.

מ. גליקסון :

קיימת עוד חברה, דיזנגוף-מערב אפריקה בערבו מוגבל. הממשלה משתתפת בה ב-25%. השאר - חברות פרטיות. הון החברה הוא 100 אלף לירות. מטרת החברה היא לפיתוח הייצור למערב אפריקה. החברה פועלת יפה.

יש עוד חברה, החברה הישראלית לביטוח סיכונים סחר חוץ. זוהי חברה שכולה ממשלתית.

חבר הכנסת רובין שאל מה זה הון חוזר לתעשייה. זהו הון חוזר רגיל לכל התעשיות, בין שהן עושות יצוא ובין שלא. הון חוזר ליצוא מטמן רק את היצוא, מטמן את יבוא חומר הגלם, עד למשלוחי הסחורה וקבלת הכסף.

מהי האקומוולציה של כל הסכומים שנועדו במשך כל השנים למטרות אלו? ספייר :

זה כתוב בדברי ההסבר. סרגליקמן :

הקרן העומדת כיום להון חוזר לתעשייה הגיעה ל-20 מיליון לירות. בתקציב החדש אנחנו מבקשים תוספת של 3 מיליון לירות, אשר יחד עם השתתפות הבנקים בחצי לירה נגד כל לירה שלנו תגדל הסכום ל-24.5 מיליון לירות. לעידוד היצוא יש סכום של 16.4 מיליון לירות, ואנחנו מבקשים תוספת של 3 מיליון לירות, שבזה משתתפים הבנקים בלירה נגד לירה, באופן שהקרן תגדל ל-6 מיליון לירות. נוסף לזה יש לנו גם סכום ישראל קרן במטבע זר, סכום של 5 מיליון דולר, שעומד לרשות התעשייה.

המחזור הכללי מהקרן הזאת מ-1.1 עד 30.9 היה 31.5 מיליון לירות. בקרן יש 16.8 מיליון לירות.

חבר הכנסת רובין עשה חשבון בקשר לסוגיית דיבת לפדמיית ליצוא, שאם נחלק את זה לפי 850 פר", אז אפשר להגיע לחשבון היצוא. אני חושב שאין זה נכון. לא הכל מבוטס על 850. יש יצוא שמוטס על 1.20 לירה, ויש גם שאינם מקבלים סובסידיה או פרמיה. בעיקר בארצות הקליפרינג, או שהם מקבלים פרמיה מוקטנת.

לחברת מערב אפריקה אנחנו בותנים עידוד עתה גדול על-ידי כך שנותנים פרמיה של 1.20 לירה. אחרת הפרמיה היא אחידה, של 850.

בכמה קנה האוצר דולרים בשנה שעברה? א. בהיר :

לא כל הערך המוסף נמכר לאוצר. סרגליקמן :

הייתם להוריד מערך הייצור את היהלומים שישם הנה רק לעיבוד. גוטליב :

איזה סכום היה הפסדים? צור :

כ-20 מיליון. גוטליב :

נשאלה השאלה מהו החישוב של הערך המוסף. החישוב הוא כזה: אנחנו לוקחים את האלמנט של מטבע זר שנכנס לתוך אותו המוצר שבא מחוץ-לארץ. חוץ מזה אנחנו לוקחים את האלמנט של מטבע זר שנכנס באותם החומרים שנכנסים בארץ, אם זה זלק, חשמל וכן הלאה, ולפי זה אנחנו מגיעים לערך המוסף.

חבר הכנסת הרצפלד שאל בדבר מוסדות או קבוצות לעידוד היצוא. על כך כבר ענינו.

האם יש פיקוח על היצוא? ברור שיש פיקוח. בשעה שהיצואן מזמין את החומר הגלמי, הוא בותן התחייבות ליצוא, ואנחנו שומרים על כך שהוא ימלא אחר ההתחייבות שלו. בשנים קודמות היה פיגור רב, אבל בשנים האחרונות הכל מסתדר.

חבר הכנסת סוזייב שאל על הפרשי הובלה לאילת. את הפרשי ההובלה לאילת אנחנו משלמים מקרן לעידוד היצוא.

כיצד קובעים זאת? סוזייב :

אנחנו יודעים כמה צריכה לעלות ההובלה מהמפעל עד חיפה או תל-אביב או יפו, ואנחנו יודעים כמה עולה ההובלה לאילת. סרגליקמן :

חבר הכנסת סוזיב שאל על הסכום של מיליון
היהודים, היהודים ואנשי חן. זה בעיקר בשביל תעשיית היהודים באזורי
הפיתוח.

אשר לבית-החרושת לנייר בחדרה - חבר הכנסת
סוזיב שאלה אם זה הכל מהאמצעים של בית-החרושת או שהממשלה משתתפת
בזה. יובן כל האמצעים הם של בית-החרושת. זה ענין של 10 מיליון
דולר. יש גור סכום של 4-5 מיליון דולר בבודס, שנמיר אותם בלירות.

בשאלה שאלה מה מצב תקציב הפיתוח ואיך הוצאו
לפועל החשבושים. בסך הכל היו לנו תקציבים, כולל צום הלוואות לתעשייה וכל
הקצוות בטשור כל הזמן = 29.5 מיליון לירות, משנת 1955/56. מזה שולם
מסעל עד 31 לינואר, 59 מיליון לירות, כך שמגיע עוד סכום של כ-20
מיליון לירות מתחשב הכללי על חשבון התקציבים.

זה 20 מיליון לירות מחלק המזומנים. באופן
יחסי זהו אחוז גדול מאד.

בכסף המזומן נכלל כל הציוד, חוץ משילומים.
בשילומים האשראי ניתן באופן ישיר.

בקשר לקונסיגנציה, האם זה ניתן גם לחברות
פועלות. נראה שזה ניתן גם לחברות פרטיות ולא רק לחברות ממשליות.
בליגה סלביה למשל יש התחנות חזקה מאד בצמיגים, ואנחנו אישרנו להם
סכומים כדי שיהיו שם קונסיגנציה. גם החברה דיזנגוף-מערב אפריקה,
אשרנו לה סכומים לא קטנים להתחזקת קונסיגנציה לארצות הבר. לחברת
נשר" גם כן.

חבר הכנסת לורנץ טען שהסכום לבעלי המלאכה
אינו מספיק. נדמה לנו שדווקא בשתי השנים האחרונות הגדלנו בהרבה מאד
את הסכומים לבעלי המלאכה. ההלוואות ניתנות על-ידי הבנק למלאכה, ונוסף
לפי סהקרון של ההון החוזר הרגיל שלנו, שאנחנו נותנים את זה לבנקים כמו
הלוואה וחסכון, קופת-עם. זה הולך בעיקר לבעלי המלאכה.

כבר אמרתי שאיננו מקבל את ההסבר של
ה"ג"ג גוטליב שהסובסידיות ניתנו בחלקן
לחקלאים. החקלאים בארץ אינם ימים על תמיכה ואינם מקבלים כל תמיכה,
לא מהממשלה ולא משום גוף אחר. ילדו ניתן לחקלאים לנהוג לפי הביקוש
של השוק, הם יכולו לזכות על התמיכה האלה, פרט להתיישבות הצעירה שאין
לה עדיין משקים, העמידו אותם במצב קשה ללא נשוא. ופה מדובר על
30 אלף משפחות שניתן להם ענף משקי אה"י. ילדו ימים בלבד, ללא בעלי-חיים
וללא מטעים. פה ושם נתנו פרדסים, אבל הפרי יהיה רק בעוד כמה שנים.
היום הם יכולים לגדל רק ירקות וגידולים אחרים. ולכן מן ההכרח לקבוע
להם מחירי מינימום והתחייבות על קבלת התוצרת בשיעור מסויים. אחרת
הם לא יוכלו לייצר.

יש כאן מצב של קדחת: בשנה אחת קובעים
מחיר, כרוכי, עגבניות; בשנה אחרת משנים: פחות מינים ובשנים אחרות.
אומרים: תשתלו דונם אחד עגבניות. כשהוא שותל שני דונם, לא מקבלים
מטוב, בשנה הבאה הוא מגדל פחות. המחיר עולה.

מדובר פה על כמויות גדולות כי יש הרבה
מתיישבים. המדינה חייב לקבוע להם אחת משתיים: או שנותנים להם משק
מורגה-גוונים, אז דינם יהיה כדין משקים ותיקים. זה טרם ניתן.
או לקבוע להם מחירי מינימום. איננו רואה זאת כתמיכה. זוהי תמיכה
גור, אם אנחנו רוצים שהם ישבו בספר. איננו מקבל לגביהם את המלה
"סובסידיות". הם יושבים בגבולות, עובדים קשה, מדוע שדווקא עליהם
יוטל הכתם הזה?

לגבי ההתיישבות הוותיקה - על אחת כמה
וכמה. תנו להתיישבות הוותיקה לנהוג כמו האחרים, שהממשלה לא תתערב
בעניניהם, אז הם יעלו את המחיר לפי הביקוש. אין זה ניתן להם.
הממשלה מתערבת, בכל פעם היא מטילה מחירים אחרים, ולא ייתכן להמשיך
ק.

גם בקשר לשכר עבודה של אלה שאינם חקלאים, פקידים, נהגים, סבלים, עובדי תנובה בעיר, כל אלה שאינם חקלאים. הממשלה לא צריכה להתערב בקביעת המחירים כדי לייקר את הוצאות הייצור. עליה לתת להם לנהוג לפי הביקוש. אז אני מניח שהחקלאים לא יבקשו יצרנות. הממשלה מתערבת לא רק בהטלת סכומים גדולים על הוצאות הייצור, היא מטילה עליהם מחירי מכסימים. והיא עושה זאת כדי לא להעלות את האינדקס, ואין כאן שום סיבה אחרת. אז החקלאי הוא השעיר לעזאזל, דווקא על יוני סכווננים את עניני האידכס, את השכר הגבוה של כל המדינה.

ולכן המצב הוא כזה שנותנים את הסובסידיות האלי כדי להוזיל את המחירים לצרכן, ונהנה מזה גם העשיר. אם כך, מדוע החקלאים צריכים לשאת על עצמם את הכתם הזה? החקלאים אינם זקוקים למסיכה, הם הייצרנים הגדולים ביותר, שומרי גבולות, והאחרים שעובדים פחות - הם הנתמכים. על כן אינני רוצה לקבל את התשובה הזו כאילו מוזילים את מוצרי החקלאות, והמפרשים מפרשים שהחקלאים חיים על נדבות שדממשלה נותנת להם. ואין זו אמת. לכן אני מבקש לכתוב "הוזלה לצרכנים".

2. ספיר: בדף 264 - האם הכותנה זה כל הסכום או האם זה סכוון להפרש שמשלמים לתעשיינים.

מה זה מים לשירותים.

3. גוטליב: זה בעיקר להוזלת מחיר המים בנגב, מים להשקאה חקלאית.

4. ספיר: אין כאן הסכום להתיישבות חדשה. אולם ההתיישבות החדשה לא חדלה לקבל את אותה המסידיה שקיבלה בשנה הקודמת. מה קרה לזה?

אני מבקש פירוט מדוע הסובסידיה למים מופיעה כאן, ומה מהותה של סובסידיה זו.

מופיע פה סכום של 600 אלף לירות מול סכום של 625 אלף לירות בשנה שעברה, לקרן למחירי מינימום לירות. לעומת זאת יש גם סכום להבטחת מחירי ירקות, 4.5 מיליון לירות, והסכום שהיה בשנה שעברה איננו מפורט. ליתר ידוע שהיה סכום דומה בשנה שעברה, ולכן מתעוררת פה שאלה.

בדברי ההסבר נאמר שהקרן למחירי מינימום סובסידיה לפי מתכונתה להבטיח את האספקה של ירקות העין סובסידיה להבטחת המחיר בצורה אחרת.

אם אני בודק את תקציב 1956/57, אני רואה תקבוליים, בזה יש רק 500 אלף לירות השתתפות ישירה של הממשלה. אז נשאר סכום של 3.5 מיליון לירות, שאת זה למעשה שילמו הייצרנים. מהכסף הזה שילמו את ההבטחה של מחירי המינימום.

יש פה סכום לא קטן לתפוחי-אדמה, שאינני יודע מה זה: אם זו סובסידיה לצרכן או הבטחת מחירי מינימום. יש פה גם סכומים אחרים. יוצא איפה שנשאר עודף, שלמעשה שילמו הייצרנים החקלאים מכיסם הם את כל הבטחת מחיר המינימום לעצמם. אין לזה קשר עם הציבור.

אני שואל: אם כבר יש בתקציב הממשלה 4.5 מיליון לירות להבטחת מחירי הירקות, וזה מקיף שורה של סוגי ירקות - מי מקיים את מחירי המינימום האלה ומה זה אומר.

אגב, אם בשנת 1956/57 נגמרה כל השאלה הזו בעודף של 342 אלף לירות, שזה כיסה כמעט את כל השתתפות הממשלה שהיתה צריכה להופיע באותו תקציב - איפה הכסף הזה? האם זה נשאר באיזה מקום אצל המועצה לירקות או המשווקים או הייצרנים?

למעשה יש גם הצטברות מסויימת של כספים מתוך הנחה שב-1957/58 קרן המינימום גם כן נגמרה בעודף מסויים. מה גודל הכסף הזה, ולשם מה צריך לחדש את זה?

לא קיבלנו עדיין את הפירוט המלא של

17,620,000 לירות.

מה בקשר עם פעולות לעידוד היצוא?

ד"ר ש. גוטליב: גרצובי לענות לחבר הכנסת דייין. אני מאד מצטער שלמלה סובסידיה בציבור הישראלי יש סובן לא נכון. אולם המונח המקצועי הוא סובסידיה, תמיכה.

קשר לומר שכל התמיכות במוצרים חקלאיים הם מדיניות ולא להקלאות - זה לצרכן, אף על פי שבחלקו זה נכון. בחלב, למשל, בתנאי המתיירים של היום אין לי ספק שהסובסידיה לחלב היא סובסידיה לצרכן ולא לחקלאי. אולם לעומת זאת שמנים מכותנה ובוטנים - כאן אני יכול לטעון את ההיפך, שהצרכן מסמן חלק מהוצאות הייצור של החקלאי, כי הוא משלם עבור השמן לא לפי מחירי היבוא של סויה. מצד שני אנחנו משלמים את הפרשים שהצרכן משלם עבור העיבוד וגידול הבוטנים והכותנה.

התמיכות להתיישבות החדשה כהתיישבות חדשה הוצאו מהתקציב. אני מדבר עכשיו על תמיכות למוצרים חקלאיים שמייצרים אותם ברובם בהתיישבות החדשה, כותנה ובוטנים. אני יודע שבוטנים מגדלים גם בגוש תל-מונד וגם בהתיישבות החדשה. המדובר הוא כאן על סובסידיה לגידול מסויים. הסובסידיות לסקטור מסויים של החקלאות, להתיישבות שהוקמה מ-1948, איבן נמצאות כאן בכלל.

לגבי מים - קשה לומר שזהו הפרש בין המים שהחקלאי משלם ובין המחיר שהמים עולים, שזוהי סובסידיה לייצורן. יכול להיות שאילו לא הסובסידיה הזו, הייצורן יכול היה לגלגל חלק מזה. אבל קשה לי לתאר. נדמה לי שחלק מהייצור החקלאי היה נעשה אז בלתי אפשרי.

התקציב איבנו יכולים לומר שכשאנחנו משלמים סובסידיה לכל מי שנתן הסודר מסויים, אז אם יש שם 99% התיישבות חדשה ו-1% התיישבות זתיקה, זה לא להופיע כסובסידיה לענין עצמו, ולא סובסידיה להתיישבות חדשה.

סובסידיה לבלים. אם אנחנו אומרים שנאסור את יבוא הזבלים ובית-חרושת אחד ייצר וימכור לפי הוצאות הייצור, אז גם ושנים וחומרים חמישיים יגידו שלא רוצים סובסידיה. איבני חושב שהחקלאים יסכימו לזה. בסובסידיות האלו הן בחלקן לחקלאים ובחלקן לצרכנים. אם ועדת הכספים תמליץ על כך, אנחנו סוכנים מיד לבטל את הסובסידיה לזבלים.

ש. דייין: אני רק מבקש לכתוב, תמיכה לצרכנים ולא לחקלאים.

ד"ר ש. גוטליב: חבר הכנסת ספיר שאל על סובסידיה להתיישבות החדשה. הוחלט שסובסידיה זו תוצא מתקציב המדינה ותועבר למחלקת ההתיישבות של הסוכנות. הפילוסופיה מאחורי זה היא שאם ישוב זקוק בתקופת קיומו הראשונה לאיזו תמיכה, זה חלק מההשקעה וזה צריך להיעשות מחשבוני ההשקעה, זה חלק מהקוסט של ההשקעה. והמחלקה להתיישבות היא שמשקיעה בישובים חדשים, והיא צריכה לעשות זאת. לכן הסובסידיה הזו הועברה למחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית. יש לה בעת גם הפונקציה של חלוקת הסובסידיות לישובים חדשים, זה נמצא כולו בגדר הסמכויות שלה.

י. ספיר: זאת אומרת שהסובסידיה הזו ניתנת בצורה כזו שהיא מבטיחה שבאמת ההתיישבות החדשה תקבל אותה כולה במלואה, דבר שאני מפקפק בו כאשר זה נמצא בידי הסוכנות.

ד"ר ש. גוטליב :
עכשיו החליטו שהם רוצים להזרים את עיקר הסובסידיות לגידולים שבעוד שנתיים לא יהיו זקוקים כבר לסובסידיה, למשל כותנה ובוטנים. אולם זה במסגרת הפעולות שלהם, מתוך הנימוקים שהסברתי.

התאריך של ה-1 לאפריל הוא מאד לא טוב מבחינת מחזור הכספים בחקלאות. קורה שבחצי הראשון יש עודף, שאחר כך הוא מתחסל. הכסף הזה, 350,000 לירות, נמצא אצל החשב הכללי, כל היתרות עוברות לחשב. זה במסגרת התמיכה או השתתפות הממשלה בקרן למחירי מינימום. הממשלה משתתפת בקרן זה. הסיבות הן כדי למנוע את המחזוריות באספקת הירקות. בכל מקום שהורדת המחיר מגבירה את התצרוכת, אין מקום ליצור עודפים, כדאי לתת לזה לרדת במקום לתת עודפים ולהוציא את זה מהשוק. זוהי האופרציה של הקרן למחירי מינימום שבחלק משתתפת הממשלה.

אשר ל-4.4 מיליון - ההערכה היתה למעשה ל-5 מיליון, אבל היות ואנחנו משתתפים ב-600 אלף לירות שם, הורדנו ל-4 מיליון לירות. אבל הסכומים ישנם מיעודים שונים. הסכום הזה של 4.4 מיליון לירות מיועד לשמירת הסכס הירקות. הסכס הירקות זה דבר אחר מאשר הפעולה של הקרן למחירי מינימום, כי לא כל הירקות מכוסים בהסכס. תפוחי-אדמה, למשל, חלק מההוצאות לאיחסון וקירור הוא מהקרן למחירי מינימום ולא מהכספים המיעודים לשמירת ההסכס.

אשר לתפקידים של הסכום הזה של 4.4 מיליון לירות - זה בתוך השיפוטה של ועדה פריטטית של נציגי שלושת המשרדים: חקלאות, מסחר ותעשייה והאוצר, ושלושה נציגים מהמועצה לשיווק ירקות. הסכומים האלה מיועדים כדי לשמור על כך באותם המצרכים והעונות שהבטחנו מחירים לחקלאים בשביל לקבל אספקה, זה בשביל להגדיל את האספקה לשיווק הירקות.

י. ספיר :
איך זה יפעל? אתה מבטיח לייצר מחיר מסויים בעונות מסויימות. והיה אם המחיר בשוק יהיה יותר נמוך, אין זה מעבין את החקלאי. הסכום הזה מיועד למקרה שיהיה הפסד. אין תפעל הקרן?

ד"ר ש. גוטליב :
אם המחיר בשוק ירד מתחת למחיר המובטח, הקרן תצטרף ל-4.4 מיליון לירות מיועדת לכיסוי ההפדשים. הקרן למחירי מינימום תפעל אז באותו שטח. יש זנים שתקופות שבהם אין הבטחת מחירים, ואז אם יהיו עודפים ואם יהיה מחירי מינימום - הקרן למחירי מינימום תכסה את זה.

אנחנו הערכנו את השתתפות הממשלה ב-5 מיליון לירות, אבל אמרנו: אנחנו מוכנים להשתתף בקרן זו עם תמורת זה תרד השתתפות הממשלה ל-4.4 מיליון לירות.

ז. צור :
ההסכס הוא לתקופה של שנתיים. המועצה לשיווק ירקות לא רצתה שבהזדמנות זו תבוטל הקרן וההסכס, לכן ממשיכים בקרן, ולא מבטלים אותה. יכול להיות שבשנה זו הפעולה של הקרן תהיה מאד מוגבלת.

י. ספיר :
מדוע נקבע שלגבי זן אחד הממשלה משלמת את כל ההפסד ולגבי זן אחר היא משלמת 80% מההפסד?

ד"ר ש. גוטליב :
בחרנו באותם המוצרים שהם חשובים במל המזונות.

יכול להיות ש-5 מיליון לירות לא יספיקו, אז בכל זאת יהיה צורך בקרן. אם יתברר שההפדשים האלה, 4.4 מיליון לירות לא יספיקו לכסות אותם, אז הקרן למחירי מינימום תכסה אותם. לא יהיה לזה תקציב נוסף.

היתה עוד שאלה לגבי 17 מיליון הלירות. פה כלולה סובסידיה נוספת לחלב. הסובסידיה לחלב מורכבת משני חלקים:

בליא מסתכמת בסך הכל כ-11 מיליון לירות, מתוך זה 8 מיליון לירות זה
מיוסדיה לחלב. בנכסיו ראינו שהתוספת של 3 גרוש לליטר מסתכמת בערך
3-4 מיליון לירות, וזהי תוספת זמנית. אנחנו עדיין מקווים לבטל
במשך השנה את התוספת הזו.

מהו הערך הכולל של חלב ציף רפת?

40 מיליון לירות.

זאת אומרת ש-11 מיליון לירות זה 25%
מהמחיר היסוד. אז מה הסכום הזה של

8 מיליון לירות?

הסובסידיה מורכבת מ-2 חלקים: 8 מיליון
לירות סובסידיה לחלב, ו-3 מיליון הם
בנכסיו ראינו. וכנראה לא כללנו אותה בתקציב החלב, כי אנחנו מקווים
במשך השנה את התוספת הזאת של 3 מיליון לירות.

לתפוזי-ארמה יש בערך אותו הסכום כמו

ושני טענות, כ-4 מיליון לירות; חלב - 3 מיליון לירות; יחד - 7
מיליון. 10 מיליון הלירות האחרים - איננו יכולים להקצות אותם מראש,
כי אין לנו סובסידיה קודם. בעוד שיש סובסידיה שאפשר להחזיק
אותה בקו עזר במשך כל השנה, בעגבניות איננו יכולים לעשות זאת.
לכן סובסידיות חייבות לעבור מירק לירק לפי העונה. לכן ה-10 מיליון
אלה סובסידיות לירקות ופירות, אבל איננו יכולים עדיין לחלק את הסכום.

יש לי כמה שאלות הנוגעות למדיניות של
משרד המסחר והתעשייה.

בנוגע לתקנה המבקשת להפקיד 10% מערך
המכירה עם אישור ושיעור היבוא - אני רוצה לשאול: מדוע לא יונהג
לענין זה דמיון שישפיק ממחר התחייבות מצד אותו יבואן, שהוא ידוע
בשמו המסחרי והתעשייה במקרים מסויגל לקיים הבטחותיו? בתקופה
של ליברליזציה, ואשר מלפנינו, יבוא גורמים, במקרים כאלה אפשר
להושי 10%. אבל מדוע לא יונהג במצב התחייבות בנקאי שהוא טוב בדיוק
10% סובסידיה. הורשה הזו של 10% מכבידה היום על המסחר, שבלאו
כך נתון במצוקה כספית גדולה.

שאלה שניה בקשר להשקעה בליברליזציה,
הצגנו לדעת אם ברגע זה ישנן בידי משרד המסחר והתעשייה היכולת והאפשרות
להמשיך במדיניות שהוחל בה לפני כמה חודשים. אם משרד המסחר והתעשייה
לא ידא מסוגל להמשיך במדיניות זו, יתברר שההשקעה שנעשתה בליברליזציה
הייתה הפסד לכולנו.

אשר ליבוא חטים, נדמה לי שבשוק העולמי
נתון כלל מחיר השיפון זול יותר ממחיר החיטה.

בסעיפי פיתוח התעשייה, גם בתקציב הנוסף וגם
הפעם, יש בכל סעיף שני פסוקים: אחד מהשילומים ואחד מהשקעות אחרות.
השקעות אחרות כוללות גם ציוד וגם הון חוזר. אני שואל: מהי המדיניות
של משרד המסחר והתעשייה במקרה של אי-יכולת להשלים את הסעיף השני מסקורות
אחרים, לא מן השילומים, בגלל הסיבות הידועות, מחסור במזוטנים. כלומר
השילומים זהו הסעיף הבטוח, והסקורות האחרים - לא כולם בטוחים. הכנסתם
פה חלק מהשילומים וחלק מהון חוזר. מה יהיה במקרה של אי-יכולת לספק
את כל המתוכנן לא מהשילומים? מה חושבת הממשלה לעשות במקרה כזה?

יש חברות יצוא פרטיות ויש כאחת או שתיים
שהן חברות של הממשלה, שכולן במימון ממשלתי. נאמר לי שהחברה הממשלתית
הוקמה לצורך מיוחד בשוק ארצות-הברית, יש לזה טעם, כי יש הוצאות
לכינוש השוק הזה ששמו ארצות-הברית. אבל חברות פרטיות או משותפות

עם הממשלה פועלות בשטחים אחרים, נסמך לי שהחברה הממשלתית מתפשטת גם על אזורים אחרים, ולא לשם כך היא נוצרה, והיא מהווה התחרות מסויימת עם חברות אחרות שמתלבטות בכיבוש אזורים אחרים. דעתי היא שיש צורך שחברת היצוא הממשלתית תשמור על מה שנקבע כתחומה.

אשר לתכניות הטכסטיל בדרום - שר המסחר התעשייה דיבר בפתיחת דבריו על 300 אלף פלכים. אני כל הזמן שואל האם אין זו אכילה גדולה מדי בשביל השוק ובשביל סיכויי היצוא של הסחורה שלנו.

ז. צנר :

בזמן האחרון הופיעו מספר פעמים בעתונות ידיעות שונות על הערך המוסף בתעשייה ובמזרעים תעשייתיים, ביניהם כמה דברים שאינם מתקבלים על הדעת. הגיעו עד ל-17 לירות בענף מסויים. ברצוני לשאול האם זה נכון, האם אפשר לקבל על כך אינפורמציה.

דבר שני : מוסד ישראל לתעשייה הופיע בפעם הראשונה בתקציב 1957/58, בסכום של 9.04 מיליון לירות. השנה אין למוסד זה הקצבה. אני שואל מה הן תכניות המיסון הנוספות, אם יש.

ברצוני לשאול איך מתחלק היבוא השנתי לפי היבואנים : מה הוא יבוא ממשלתי, מה יבוא קואופרטיבי ומה יבוא פרטי.

האם קיימת בדרך כלל התחרות כלשהי בין היבואנים, ובמיוחד באותם ענפי היבוא שבהם הונהגה ליברליזציה, שכן יש רושם שגם בדברים שבהם הונהגה ליברליזציה, בסופו של דבר היבואנים הגיעו לידי הסכמים ביניהם.

האם יש בידיהם הערכה על מידת אי-הניצול של הציוד הקיים, והאם אפשר בציוד התעשייתי הקיים בענפים מסויימים להגיע לידי יצור יותר גדול.

מ. קלמר :

ברצוני לשאול על מדיניות היבוא, לא בקשר עם החלוקה ליבוא ממשלתי ופרטי. אם יש משקיעי חוץ שרוצים להביא לארץ הון בצורת מכונות או סחורות וכו', עד כמה שידוע לי הם נתקלים בקשיים. אני מכיר למשל איש אחד שיש לו השקעות בארץ, הוא רוצה להשקיע פה כסף, ומה שיקבל תמורת זה, הוא רוצה להשקיע בחברות, בשיכון עולים וכו'. בענין זה נוהגים היום ביר ברזל. בענין זה יש גם חילוקי דעות בין אנשי הממשלה היושבים כאן ובין גציגי הממשלה בארצות-הברית. הנה שני דברים כאן חושבים אחרת, וכשהם נפגשים פנים אל פנים עם המשקיעים - הם חושבים אחרת. האם לא הגיע הזמן להחליט על שיטה אחידה בענין זה?

לגבי הערך המוסף, מר גליקמן אמר כמה דברים. ברצוני לשאול בקשר עם הערך המוסף בנוגע לדלק. כאשר תעשיין מקבל דלק, הוא משלם מחיר שמכסה את המטבע. למה לא יחשבו שכל מי שמשלם בלירות ישראליות ומקבל ערך מוסף, שזה מכסה את הערך המוסף?

לגבי התעשייה העובדת ליצוא, החישוב צריך להיות אחרת.

אנחנו מכוונים תעשינות לאזורי פיתוח. רצייתי לדעת לפי איזה קריטריון נעשים הדברים האלה. מדוע דווקא בנקודה זו מקימים תעשייה ובנקודה אחרת על-ידה - לא. ברצוני לדעת מי הוא המכוון, אם זה רק משרד המסחר והתעשייה או שזה קשור עם משרד העבודה, ומה הם היסודות שעליהם בנויה התכנית הזאת? אני מכיר למשל את הנקודה עזתה. יושבים בה 3000 נפש. אף תעשייה אחת לא כוונה למקום הזה. לעומת זאת מכוונים תעשייות לשדרות ולאופקים. המקום הזה, עזתה, סובל מחוסר עבודה ויש מרירות רבה. ברצוני לדעת מה הן התכניות.

י. ספיר :

פורסם שיש איזו ועדה שדנה בחוק לעידוד השקעות הון.

בטעיף בו מדובר על פעולות לעידוד היצוא, יש יצוא מיוחד, ויצוא סמלי. איזה יצוא סמלי ישנו?

מהו העידוד של יבוא הון?

ישנו סכום הלוואות לפיתוח התעשייה - 43.5 מיליון לירות. כמה מזה מיועד לאזורי פיתוח וכמה לאזורי שאינם נחשבים לאזורי פיתוח?

טעיף המלאכה מופיע זו הפעם הראשונה בסכומים ניכרים מאד, השתתפות בהון החברה למלאכה, הלוואות להון חוזר למלאכה. זה מהווה סכום של 500 אלף לירות. עד כמה שאני יודע, החברה היא עיסקת בעיקר ביבוא בשביל בעלי מלאכה. רצייתי לדעת אם באופן כללי כמדינתנו, גם ושטחים אחרים של המשק הישראלי, משקיע המשרד ומלווה באופן יחסי לעסקי יבוא, בין אם זה יבוא בלי ייצור שבא אחריו, ובין אם זה יבוא כזה שאחריו יש גם ייצור.

אינני יודע אם בחקלאות יש עודף כזה ובצורה

באשר פה הלוואות לפיתוח ומלאכה בעיר

בכפוף. כיצד זה נפתח?

יש פה הלוואות להון חוזר למסחר הזעיר, 100 אלף לירות. קדם לו טעיף להקמת שווקים סיטוניים - 500 אלף לירות. יש לי הדושם שכל שיינוספו שווקים סיטוניים, יהיה צורך ביותר הון למסחר הזעיר. האם הסכום של 100 אלף לירות אינו עומד בדיספרו- פוזיציה לצרכים הלגיטימיים של המסחר הזעיר?

שאלותיו של חבר הכנסת אידוב כהן - בנוגע להפקדת 10% על רשיונות היבוא, אין המטרה כפי שאתה חושב בענין זה; המטרה היא להכביד על מנת לצמצם את היבוא. קודם היו בהוגים התחייבויות, אבל כיום עברנו למזומנים כדי לצמצם את היבוא. בזמן יתיחת אקרויטיב אנחנו גם דורשים אחוז יתרה גדול של השקעה.

השאלה היא אם זה מצמצם או רק מייקר.

הדעה היא גם כן.

אשר לליברליזציה של היבוא, האם יש אפשרות להטשין במדיניות. אנחנו יחושבים להמשיך בליברליזציה של עוד כמה מצרכים, נוסף לאלה שכבר קבענו לגביהם את הליברליזציה. אמרתי בישיבה הקודמת שהליברליזציה שהנהגנו במוצרים ידועים לא עברה על ההערכה שלנו. אמנם יש עליה ביבוא, אבל עליה קטנה.

אשר לפיתוח תעשייה, טעיף השקעות אחרות ושילומים, מה יהיה במקרה והמקורות האחרים לא יספיקו. הטעיף השני - השקעות אחרות - הוא בשביל ציוד, בניה והרחבת הציוד. תכנית השילומים לא תפתור את השאלה, כי הכסף הוא גם בשביל הבנין וגם בשביל ההרכבה. ולכן אם נוכל להשיב חלק מציווד מהשילומים - זה לא יפתור את כל הבעיה.

אשר לחברות יצוא, פרטיות או ממשלתיות - החברה הממשלתית לא תוכננה רק למען יצוא לארצות-הברית. היא הוקמה בשביל אותם התעשיינים ובעלי המלאכה הקטנים שאינם יכולים לספל ביצוא, החברה הזו מספלת בו, היא מארגנת אותם, מדריכה אותם, קונה מהם את הסחורה. יש גם גורמים פרטיים שאנחנו מעודדים אותם, וזה איננו עובר דרך החברה הזו. החברה הזאת מייצאת לכל הארצות, לא רק לארצות-הברית.

בקשר לפלכים - המשרד חושב ש-250-300 אלף פלכים אין זון הגזמה. כמו כן שבשביל לספק את התצרוכת המקומית, אנחנו יוקמים ל-150 אלף פלכים, ולכן המספר של 100 אלף פלכים נוספים שמטרתם היא יצוא - אינו מוגזם.

ההון של המוסד הישראלי לתעשייה הוא 36 מיליון לירות, שמהם 20 מיליון לירות במניות בכורה, 8 מיליון לירות - מניות רגילות א', ו-8 מיליון לירות - מניות רגילות ב'. בסכום של 8 מיליון לירות של המניות משתתפת הממשלה ב-26%, הבנק הלאומי - ב-20%, התאחדות בעלי התעשייה - 19%, בנק הפועלים וחברת עובדים - כל אחת 14%, ובנק לייסקוביטש - 7%.

האם קיימת התחרות בין היבואנים? קיימת התחרות באותם הענפים שבהם השוק שבע או שיש עודף. במקרים שבהם יש מחסור כמובן שאין התחרות, אבל באופן כללי, מפני המחנק הכספי הקיים ענפים, קיימת בשוק התחרות גדולה למדי.

חבר הכנסת צור שאל על הערך המוסף. למעשה אין לנו הערך המוסף כי אם הדולר הנחסף. יצוא בערך המוסף - אין מקרים יאלה; בעוד נחסף - ישנם, אלה שהזכרת. לפי ההערכה שלנו זה מגיע ל-17%.

האם יש הערכה של אי-נצול הציוד הקיים? - אין לנו הערכה כזו.

אנחנו יודעים בערך את חלוקת היבוא בין הממשלה והפרטיים. אין לנו הערכה בקשר עם הסקטורים. חלקה של הממשלה יצא בעיקר ביבוא מצרכי מזון, והתקציב לזה הוא 87 מיליון דולר לשנה, בנייה הממשלתית בזה הוא בערך 70%. בענפים אחרים הממשלה אינה היבואן.

חבר הכנסת קלמר שאל בקשר עם המדיניות של היבוא, אם מסקיע הון רוצה להעביר הון לארץ. אנחנו מתנגדים בכל תיקף להעברת הון בצורת סחורות. איננו מתנגדים להעברת הון בציוד על-מנת להשקיעו במפעל. גם האנשים שקיבלו פיצויים מגרמניה רוצים להשקיע הכל בסחורה, וזהו סכום לא קטן.

אשר לערך המוסף בענין הדלק - אין ספק שמעניין זה צריך לקחת את זה בחשבון בחישוב הערך המוסף. הדלק עולה במטבע זר ובאין הוא נקנה בלירות. אז ברור שכאשר עושים את החישוב של הערך המוסף, מוכרחים לקחת את ענין הדלק או כל מצרך אחר שמכיל בתוכו חלק של מטבע זר. יש סקטורים שבהם זה תופס אחוז די גדול.

בשאלתי לפיכך איזו אבהבה אנחנו שולחים לעשיית לאזורי הפיתוח. האזוריים נקבעו במישרין עם משרד העבודה, משרד הפנים ומשרדנו. ביחס למקומות - זה נעשה גם כן בשיתוף פעולה עם משרד העבודה, ואנחנו משתדלים להתאים לפי התנאים. בדימונה למשל מצאנו המומחים שזהו מקום מתאים לתעשיית הכותנה; אשקלון הוא מקום מתאים לתעשיית המתכת, וכן הלאה. לוקחים בחשבון גם את שאלת חוסר העבודה בכל המקומות. אנחנו לא קובעים באיזה מקום בתוך אזורי הפיתוח יקבע האיש את מקומו, זאת הוא מחליט; אנחנו רק משתדלים לכוון לאזורי הפיתוח.

פעלנו משהו בקשר עם עזתה, הקימונו שם סניף תעשייתי בשביל בעלי המלאכה, ויש עוד שתי תכניות בעיבוד בקשר אליה.

חבר הכנסת ספיר שאל על הוועדה אשר דנה בהיקף לעידוד השקעות הון. היא טרם הגישה את הדו"ח שלה.

אשר לפעולות לעידוד הייצור - כמה מיועד לאזורי הפיתוח - אין לנו סטטיסטיקה כזו.

השתתפות בהון החברה למלאכה - ההלוואות עוברות דרך בנק למלאכה. במקרים אחרים, למשל בחברת היבוא "מיטכס", מקבלים זאת דרך בנקים אחרים.

בידי מי נתונה ההחלטה למי לתת ולמי לא לתת? ספיר:

מר גליקמן:

בידינו.

ביחס לחברה למלאכה - אנחנו משתתפים בהון

החברה ב-200 אלף לירות.

מה ההגיון לתת לחברה שתפקידה יבוא, השתתפות
יחסית כה גדולה בהשוואה לכל פעולה שנעשית

י. ספיר:

באיזה מקום אחר בקשר עם יבוא?

איננו חושב שזהו סכום כה גדול בשביל
המלאכה.

מר גליקמן:

בקשר לשווקים סיטוניים והמסחר הזעיר.
הסכום של 500 אלף לירות הוא בשביל הקמת שווקים סיטוניים בבאר-שבע,
חיפה וירושלים. בענין זה המצב הוא ירוד מאד.

בקשר למסחר הזעיר, אצלנו אין תקציב להון

חוזר בשביל המסחר, בין אם הגדול ובין אם הזעיר. לפני שנה הקצבנו
סכום של 260 אלף לירות, והשנה אנחנו רוצים להגדיל בעוד 100 אלף
לירות. יחד עם הבנקים זה יהיה 150 אלף לירות.

הישיבה נסתיימה בשעה 14.00.